

déken létesültek. Előrehaladás történt a mezőgazdasági és az ipari területek fejlettségi színvonalának kiegyenlítődé- sében.

Az öt év nemzeti jövedelmét a terve- zett arányban fordítottuk felhalmozásra és fogyasztásra. A népgazdasági fel- halmozás öt év átlagában a nemzeti jö- vedelem 24 százalékát képviseli, a fo- gyasztás pedig 76 százalékát. A terv- időszak folyamán a felhalmozásból a számításba vettnél nagyobb mérték- ben nőttek a készletek és a befejezet- len beruházások állománya. Ezért a fel- halmozás terv szerinti arányának fenntartása érdekében a központi szervek- nek fékezniük kell a készletnövekedés ütemét, és sokoldalú összehangolt intéz- kedésekkel csökkenteniük kell a befe- jezetlen beruházások állományát.

A 3. ötéves terv életszínvonal-politi- kai céljai teljesültek. Az öt év során minden társadalmi réteg jövedelme és fogyasztása nőtt, összességében a terve- zettnél nagyobb mértékben. A munká- sok és alkalmazottak reáljövedelme a tervezett 14—16 százalékkal szemben 30—32 százalékkal, a réabér pedig a tervezett 9—10 százalék helyett 16—17 százalékkal emelkedett. A parasztság személyes reáljövedelme a tervidőszak végére elérte a munkásokét. Ez közre- játszott abban, hogy az egészségtelen mértékű elvándorlás megszűnt a falu- ról.

A lakosság áruellátása lényegében jobb az előző tervidőszakénál, de a fo- gyasztási cikkek termelése, importja és kereskedelme, továbbá a szolgáltatások

fejlődése még nem képes a mai gyor- sabb jövedelememelkedés mellett kellő összhangba hozni a kereskedelem kíná- latát a lakosság keresletével.

Az 1968—1970. években megvalósult az ipari és építőipari dolgozók munka- idejének heti 44 órára való csökkenté- se. Pártunk IX. kongresszusának hatá- rozatát sikerült átvenni az életbe és ér- demlegesen javítani a magyar munkás- osztály életkörülményeit. A munkaidő- alap csökkentése nagy feladatot elé állí- totta a gazdasági vezetést, ebből átme- neti nehézségek is keletkeztek, jó né- hány vállalatnál nem teljesítették a ter- melékenység növelésével kapcsolatos vállalásukat. Ennek tanulságait hasz- nosítani kell az iparban és a későbbiek- ben a gazdaság más ágaiban is.

A Központi Bizottság megállapítja, hogy a reáljövedelem tervezettnél gyo- rsabb fejlődése kedvező, mert összhang- ban van a gazdaság növekedésével. Ugyanakkor gazdaságunk sajátos probl- mánját mutatja a reáljövedelem össze- tételének alakulása. A bérek emelkedé- sét szűkíti és korlátozza egyfelől a bé- ren kívül szociálpolitikai juttatások gyorsabb növekedési üteme, másfelől a foglalkoztatottak számának még mindig jelentős növekedése a mezőgazdaságon kívüli területen. Mindez bizonyos mér- tékig ellentmond annak a kívánalomnak, hogy erősödjön a bérrendszer ösztönző ereje, hogy a bérek jobban differenciá- lódjanak a munkateltjesítmény szerint, hogy nagyobb anyagi megbecsülést biz- tosítson a jobb munkáért és fokozottab-

ban elismerje a dolgozók törzsgárdájá- nak munkáját.

Az 1966—1970. években hatottak — és még jelenleg is hatnak — a fejlődést fé- kező és a helyzetet nehezítő tényezők.

— Különösen lassan javul a beru- házások hatékonysága. Mind az ál- lami nagyberuházások, mind a vál- lalati beruházások terén megfigyel- hető még a „többre vállalkozás — lassú kivitelezés” gyakorlata.

— Az egy foglalkoztatottra jutó termelés a mezőgazdaságban kielé- gítően, az iparban csak lassan javult. Az ipari termelékenység emelkedési üteme egyetlen volt, 1968—1969- ben jelentősen csökkent és csak 1970- ben növekszik ismét kellően.

— A gazdasági életben még min- dig számos fogyasztékosság tapasztal- ható, amely mögött egyszerűen em- beri hanyagság, felületesség vagy kö- zönyösség keresendő. A tervidőszak tapasztalatai azt mutatják, hogy a reform elveinek jobban be kell ha- tolniok a vezetési és szervezési mun- kába, gyorsítani kell a vállalati bel- ső irányítási és felelősségi rendszer korszerűsítését, tovább kell fejlesz- teni az alsóbb vezetők és a dolgozók ellenőrzésének és számadásának rendszerét.

A 3. ötéves terv időszakában mutat- kozó fejlődés, valamint a gazdasági Re- form révén korszerűsített tervidőszak- gi rendszerünk kedvező feltételeket teremt a hetvenes években a további előreha- laadáshoz, a szocializmus teljes felépíté- sének folytatásához.

II.

A népgazdaság fejlesztésének távlati követelményei

A Központi Bizottság megállapítja, hogy a népgazdaság 15 éves távlatú terv prognózisának kidolgozása folyik, a vég- leges elkészítéshez még további vizsgá- lat és nemzetközi egyeztetés szükséges. A 4. ötéves terv a lehetőségeknek meg- felelően hasznosítja a hosszú távú terve- zés eddigi eredményeit, valamint a tudományos-műszaki fejlődésre készí- telt népgazdasági prognózisokat.

A hosszú távú tervező munka a kö- vetkező másfél évtized fejlődésének irányát, jellemzőit és problémáit tisztá- tzza, azzal a céllal, hogy segítse és megkönnyítse tervidőszaki rend- szerünk alapjának, az ötéves tervek- nek a kidolgozását. Vagyis tisztázza, hogy milyen legyen a gazdaság növe- kedési üteme, milyen technikai fejleszt- és népgazdasági struktúraváltozás kívánatos, miképpen fejlődnek a nem- zetközi gazdasági kapcsolatok és mi- lyen lesz a jövő szocialista társadalmá- nak általános képe.

A 4. ötéves terv az alábbi hosszútávú fejlődési irányok alapulvételével ké- szült:

1 Alapvető célunk a szocializmus teljes felépítése hazánkban. Ez sokoldalú fejlődést követel, ezt kell szolgáltatnia a gazdaságpolitikának. En- nek érdekében:

— gyorsítani kell a termelőerők fejlesztését és a gazdasági hatékonysá-

ság szempontjából közelíteni kell a gazdaságilag fejlett országokhoz.

Ezért a következő időszak köz- ponti feladata az egész gazdaság in- tenzív fejlesztése, a társadalmi mun- ka termelékenységének és a népgaz- dasági jövedelmezőségnek a javí- tása;

— a mainál magasabb fokú álta- lános és szakképzés, és kiterjedtebb foglalkoztatás alapján az egyéni ké- pességek fokozottabb kibontakozta- tásának kell teret engedni;

— az anyagi javak fogyasztásának magas — a mainál célszerűbb és vá- lasztékosabb — színvonalát, és a mai értelemben vett lakásprobléma meg- szüntetését kell elérni;

— a mainál teljesebb körű kul- turális ellátást és fejlettebb szociá- lis, egészségügyi gondoskodást kell kiépíteni.

2 A következő másfél évtized köz- ponti kérdése számunkra a tudomá- nyos-technikai fejlődés vívmányai- nak jobb hasznosítása lesz, mert ez a feltétele annak, hogy meggyorsuljon a termelőerők fejlődése, mind újabb és újabb termékek és vállalatok érjék el a világ legjobb színvonalát, és ezúton népgazdaságunk általános színvonalá-

közül kerüljön a gazdaságilag fejlett országokéhoz. Mindezek érdekében:

— növelni kell a dolgozók készs-égét a korszerű technika, valamint a hatékony szervezési-vezetési mód- szerek elsajátítására és alkalmazá- sára. Ennek feltételeként az oktatás színvonalát emelni, a továbbképzés rendszerét fejleszteni és a vezetés korszerű technikával való ellátottsá- gát javítani kell;

— ezzel összhangban, a Központi Bizottság irányelveit hatékonyabban érvényesítve, olyan káderpolitikát kell folytatni, amely a szocializmu- sért felelősséget érző tehetséges szakembereket a gazdasági irányítás különböző vezetői posztjaira jut- tatja;

— a nemzeti jövedelemből tudomá- nyos kutatásra és technikai fej- lesztésre fordított erőforrásokat nö- velni kell, a távlati fejlesztési cél- jainknak megfelelő kutatásokra koncentrálni felhasználásukat. A hazai és nemzetközi kutatások ered- ményeinek gyakorlati alkalmazását meg kell gyorsítani;

— a termelést és a szolgáltatást egyre inkább olyan struktúrában kell fejleszteni, hogy hazai adottsá- gainkat a nemzetközi együttműkö- dés keretében jól hasznosíthassuk, kijelölve a strukturális fejlődés dön-

tepciőikat, a termelés jobb megszerve- zéséhez és a munkakörülmények ja- vitásához szükséges tennivalókat. A iránymutatását, a termékek iránt je- vállalatok terveik összeállítására során

vegyék figyelembe a fejlődési megha- tározó központi fejlesztési programok megvalósítását, a termékek iránt je- vállalatok terveik összeállítására során

vonatkozó prognózisokat és a vállalati kollektíva javaslatait a termelés jobb megszerzésére, a meglévő tartalékok feltárására és hasznosítására.

IV.

A gazdaságpolitikai szervező munka feladatai

A Központi Bizottság megállapítja, hogy pártunk gazdaságpolitikai szerve- ző munkája nagy horderejű, és helye- nek bizonyult változásokat indított el gazdasági életünkben. A IV. ötéves terv időszakában folytatni kell az aktív gazdaságpolitikai szervező munkát a gazdaság pártirányításában és ellen- őrzésében.

A gazdaságpolitikai szervező munka legfontosabb feladatai:

1 A pártszervek és pártszervezetek a gazdasági munka fokmérőjének a hatékonyság javulását, a gazdasági tevékenység végső eredményét tekint- nek, és a politikai munkában segítsék az új követelmények megértését. Álta- lánossá kell tenni azt a felismerést, hogy a társadalom anyagi forrásai csak olyan mértékben bővíthetők és a tár- sadalom gazdasági gondoskodása csak úgy szélesedhet, ahogyan a társadalmi munka hatékonysága javul.

2 Gazdasági céljaink elérése meg- követeli, hogy minden szinten és minden munkahelyen erősítsük a fel- adatok elvégzéséhez szükséges politikai és szakmai felkészültséget. Az eddigi- néi szervezettebbé és céltudatosabbá kell tenni az emberek felkészítését gazdasági lehetőségeink jobb hasznosí- tására, a korszerű technika alkalma- zására, a munka eredményességének javítására.

3 A központi funkcionális ágazati gazdaságirányító szervek munká- jában tovább kell erősíteni az egysé- ges népgazdasági szemléletet és fejlesz- teni koordinációs tevékenységüket.

A népgazdasági tervhez kapcsolódóan készítsenek ágazati fejlesztési konce- ptiókat, műszaki, fejlesztési prognóziso- kat.

A minisztériumok az egész ágazatra, minden vállalatra és szövetkezetre ki- terjedően munkálkodjanak a népgaz- dasági tervben meghatározott gazdaság- politikai célok teljesítésén. Rendszer- sen vizsgálják, értékelik a gazdasági fejlődés alakulását. Gazdaságpolitikai eszközökkel kezdeményezték és támogassák a vállalatok közötti egészséges verseny fejlődését, továbbá a külföldi vállalatokkal való termelési kooperá- ció létesítését.

A minisztériumokban és a központi állami szervekben dolgozó kommunis- ták gondoskodjanak arról, hogy rend- szeres és folyamatos gazdaságelemző és ellenőrző tevékenységgel feltárják terü- letükön a gazdasági fejlődés új problé- máit és kellő időben felkészüljenek a szükséges változtatásokra, intézkedé- sekre.

4 A megnövekedett tanácsai önálló- ság körülményei között növekvő jelentőségű a terület egész gazdaságá- nak város- és községpolitikai fejlődé- sének elemzése, a felhasználható tartal- ékok hasznosítása, a vállalatok és a lakosság részvétele a terület gazdasá- gának állandó fejlesztésében. A taná- csok hatósági jogkörüket következetes- sen érvényesítsék a közigazgatási terü- letükön működő valamennyi gazdálkodó szerv tevékenységének ellenőrzésében.

A tanácsok a szervezési tevékenység jobb koordinálásával lassák el a me- gnövekedett feladatukat a területi gaz- daságfejlesztés társadalmi-gazdasági összefüggéseinek összehangolásában, a kommunális ellátás és a szolgáltatások anyagi feltételeinek létrehozásában.

5 A szakszervezetekben dolgozó kommunisták segítsék elő, hogy a szakszervezetek mozgósítsanak a terv megvalósítására, betöltsék politikai ne- velő, szervező és érdekképviseleti funk- cióikat, gyakorolják megnövekedett jo- gaikat a szocialista munkaviszony fej- lesztésében, a szociálpolitikai feladatok megoldásában és a munkakörülmények javításában.

6 A szövetkezetekben és azok szö- vetségeiben dolgozó kommunis- ták segítsék a szövetkezeti szektor gaz- dasági tevékenységének terszerű fej- lesztését, a szocialista, s a közérdeket szolgáló szemlélet érvényesítését. A szövetkezeteknek nyújtott állami támog- gatást hatékonyan használják fel, ugyanakkor tegyenek eleget az állam iránti kötelezettségüknek, vegyenek részt a közösségi gondok megoldásá- ban.

7 A szocialista építőmunka alap- követelménye, hogy a vállalatok és a szövetkezetek vitassák meg ter- veiket a dolgozó kollektívakkal, tevé- kenységüket a tervek alapján szervez-

zék meg és a vállalati pártszervek fo- lyamatosan kísérik figyelemmel és el- lenőrzik a tervek végrehajtását. A vállalati vezetők és a szakszervezeti bi- zottságok biztosítsák, hogy a dolgozók szereznek meg a vállalatok előtt álló feladatok megoldásához szükséges ismereteket és kellően tájékozottak le- gyenek a kisebb közösségek, üzemi kollektívák életében fontos szerepet be- töltő kérdésekben. A vezetők segítsék elő a munkahelyeken az egészséges lég- kör kialakulását és a szocialista mun- kafegyelem megszilárdulását.

A vállalati vezetők a tervezésben és a végrehajtásban támaszkodjanak a szakemberekre, a munkásokra, a szo- cialista munkaverseny és a brigádmoz- galom kezdeményezőire.

8 Tovább kell fejleszteni a vállala- tok belső szervezetét, gazdálko- dási rendszerét. Bátorabban kell alkalmazni az országos nagyvállalatok gyár- egységeiben és telepeiben az önálló el- számolás elvét és olyan intézkedéseket kell tenni, hogy a vállalati szervezetre és hatásköri megosztásra alkalmasabbá te- gye a gazdálkodó egységeket a változó gazdasági feladatok, a népgazdasági tervből származó követelmények ellátá- sára, a hazai és az exportigények kiel- egítésére. A vállalatok belső mecha- nizmusának tökéletesítése járjon együtt a korszerű vezetési-szervezési elvek, módszerek, eszközök gyors térhódításá- val és mindezek révén a vállalati gaz- dálkodás szervezetségének színvonalá emelkedjék.

9 A vállalati gazdálkodás színvona- lának emelése a vezetés további javítását teszi szükségessé. A gazdasági vezetők politikai felelősséggel dolgozó szakértők legyenek, akik fogékonyak az újra, irányítani és szervezni tudják a termelési-értékesítési folyamatokat a műszaki-technikai haladás körülményei között.

Nagyobb figyelmet kell fordítani a megfelelő káderutánpótlásra, a külön- böző szinteken dolgozó vezetők folya- matos nevelésére és továbbképzésére. Szervezett formában meg kell oldani a vezetők továbbképzését, a korszerű